

Egy városnézés következménye

Ebben az évben májusban a Magyar Turizmus Zrt. megbízásából izraeli újságírókat kalauzoltam Sopron belvárosában. Meglévő ismereteimet bővítve napokig készültem a vezetésre és elmélyültem a fellelhető forrásokban. Az újságírók mikor megérkeztek rendkívül kedvesek voltak, egyikük egy fiatal hölgy pedig el is sírta magát, mikor a városba lépett, hiszen nagymamája innét származott és a nagymama sokat emlegette fiatalkorának oly kedves városát. A csoporttal bejártuk a belváros látnivalót és természetesen kiemeltük a zsidó emlékeket. Az ó-zsinagóga az Új utcában valósággal lebilincselte őket. Mindent fényképeztek, minden részletet megfigyeltek, minden információ morzsára kíváncsiak voltak. Véleményüket is rögtön kifejezték, hiszen a leghíresebb középkori prágai zsinagógákhoz hasonlították a sopronit. Már csak egy sztori kellene, mint Prágában a gólem és még jobban eladható lenne a város a turizmus piacán - búcsúztak.

Az újságírólátogatás következménye, hogy engem pedig azóta a sztorikeresés tart fogva és üres óráimban kutatom a zsidók történetét Sopronban. Az ó-zsinagógának amúgy is érdekes a története. Krimibe illő, ahogy a második világháború után megtalálták, erről a Soproni Szemlében lehet olvasni. Ám találtam mást is. Klein Rudolf cikkét 2011-ből, melynek címe: A zsinagóga és település. Innét pedig idézek: "Magyarországon a középkorban a zsidók, mint Sopron példája bizonyítja, a település szívében laktak, de zsinagógáikat udvarba építették, hogy imájuk ne zavarja a többséget, illetve, ahogy ezt akkor indokolták, nehogy megingassa a keresztények hitének szilárdságát. (Ennek gyakorlati esélye minimális volt, hiszen a zsidó szertartás nem vehette fel a versenyt a kereszténnyel látványosság és nyugati szempontból értelmezett művészi színvonal tekintetében.) Az utcán sétálva a zsinagógák kevésbé voltak láthatók, de madártávlatból és bizonyos mértékig a tornyokból is tömegük kiemelkedett a városszövetből."

Végül pedig megemlítem, miért különleges e zsinagóga. A mózesi törvények ugyanis előírták a természetes folyóvizekben való alámerülést, amit a középkori keresztény városokban élő zsidók nem tudtak betartani. E probléma megoldása volt a kút formájú mikve, amiben "élő" víz volt. Bár a középkori Európában jelentősen több rituális fürdőt, mint zsinagógát építettek, alig ismerünk ezekből ma párat. Ez adja a soproni zsinagóga különlegességét.

Taschner Tamás 2013.